

Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji

Biotehnički institut - Trg Kralja Nikole bb, 81000 Podgorica
Tel: 081 206 713 Fax: 081 206 712 Mail: extension-pg@cg.yu

PROIZVODNJA SALATE U ZAŠTIĆENOM PROSTORU

Salata se uspješno gaji tokom jeseni i zime u različitim oblicima zaštićenog prostora, kad drugog svježeg povrća na našim pijacama ima izuzetno malo. Upravo zbog toga, salata je vodeća povrtarska vrsta jer ima male biološke zahtjeve prema uslovima uspjavanja. Niče brzo, za 3-6 dana pri optimalnoj temperaturi od 12-15°C. Nakon nicanja dnevnu temperaturu treba održavati na 8-12°C, a noćnu na 6-10°C.

Poslije rasađivanja na stalno mjesto, temperatura u objektu treba da je od 12-15°C, jer omogućava formiranje čvrste glavice. Salata je kultura koja zahtjeva dobru osvjetljenost, jer bez dovoljno svjetlosti produžava se vegetacija i formira se rastresita glavica. Kritičan period u jesenjoj proizvodnji salate je početak do polovina decembra, kad je njen rast usporen. Tad je poželjno dogrijavanje zaštićenog prostora, ali samo u danima kad je temperatura u objektu 5-8°C, jer na 5°C salata zaustavlja rast. Dogrijavanje se preporučuje iz razloga da glavice pri ovakvim uslovima ne bi ostale sitne i tako izgubile na tržišnoj vrijednosti. Salata inače jako dobro podnosi niske temperature, mlade biljke 1-2°C, pa i kratkotrajne mrazeve i do -8°C. U uzgoju salate jako dobro se pokazala primjena lutrasila (agrila) jer je temperatura do 5°C veća ispod njega, stvara se povoljna mikroklima i biljke dopijevaju i do 20 dana ranije za berbu.

Danas postoje selekcionisane sorte za gajenje u jesenje-zimskom periodu koje su prilagođene uslovima kratkog dana i manjoj osvjetljenosti. Pored toga, za uspješan rast i razviće neophodna je dovoljna količina svjetlosti, optimalna temperatura i kvalitetna ishrana usjeva za intenzivniji proces proizvodnje i dobijanje ranijeg, a kvalitetnog usjeva. Zbog osjetljivosti salate na intenzitet osvjetljenja, posebno za vrijeme oblačnih dana, potrebno je održavati čistim foliju, a isto tako treba pratiti providnost folije koja se smanjuje sa starošću i treba je na vrijeme zamijeniti. Osim toga, danas se u našim poljoprivrednim apotekama mogu kupiti izuzetno kvalitetne folije sa aditivima protiv kapanja (antifog i antidrop), UV stabilne i fotoselektivne (propusne) folije različite debljine. Isto tako se mogu naći bijelo-crne malč folije za prekrivanje zemljišta prije sadnje, a koje su se pokazale izuzetno dobre u proizvodnji salate u zaštićenom prostoru, jer bijela boja reflektuje svjetlost.

Osim vrste i kvaliteta folije, za uspješnu proizvodnju utječu i neke agrotehničke mjere kao što su navodnjavanje i gustoća sklopa, odnosno broj biljaka/m².

Vrijeme sjetve, sadnje i berbe salate (za različita klimatska područja)

Objekat	Vrijeme		Berba
	sjetve	sadnje	
Tuneli i plastenici bez grijanja	20.08	15.09	20.10
	30.08	25.09	10.11
	10.09	01.10	25.12
	01.03	25.03	25.04
Objekti sa grijanjem	5-10.09	5-10.10	25.11-24.12
	10-25.10	25.11 -25.12	15.01 -15.02

Sjetva sjemena se najčešće obavlja u kontejnere sa 84, 104 ili 160 otvora, a preporučuje se gotov, sterilizovan supstrat, bez korova i patogena, kontrolisane ph vrijednosti koji je ujedno obogaćen sa mikro i makroelementima koji su potrebni za proizvodnju rasada.

Od sjetve do rasađivanja prođe od 20 dana (ako je sjetva krajem avgusta ili početkom septembra), pa i do 40 dana (ako je sjetva krajem oktobra). Salata se sadi u jesen na rastojanju 20x25 cm, zimi 20-25cmx20cm, a u proljeće i ljeto 30x20.

Za svaki termin najpovoljnija je sukcesivna sjetva, a to znači sjetva i sadnja u razmacima od 7-20 dana.

Razmak sadnje ovisi o bujnosti sorte, a sadi se na dubini na kojoj je i rasad rastao. Dva do tri dana prije sadnje zemljište se dobro zalije. Poslije sadnje (5-7 dana) zalivanje je umjereno kako bi se stimulisao razvoj korjena, a zatim obilno, ali rjeđe.

Po sunčanom danu zaliva se ujutro, ali tako da se biljke ne vlaže, jer bi došlo do razvoja gljivičnih oboljenja. Uslijed neadekvatne temperature javljaju se ožegotine, koje se takođe javljaju i pri visokoj koncentraciji soli u zemljištu.

Primjena visokokvalitetnih, vodorastvorljivih đubriva omogućuje preciznu ishranu usjeva salate i postizanje izuzetnih prinosa visokog kvaliteta, kao i ranije pristizanje. Međutim, da bi znali kada, s čim i u kojim količinama prihraniti salatu, treba uraditi hemijsku analizu zemljišta prije sadnje i onda pristupiti pravilnom đubrenju.

Salata prištiže za berbu za 60-80 dana, zavisno od klimatskih uslova u godini. Prosječno ostvaren prinos je 3 kg/m².

Branka Nikolić, dipl. ing.
Stručni saradnik za ratarstvo i povrtarstvo